

KRYTERIA OCENIANIA ODPOWIEDZI

Próbna Matura z OPERONEM

Język polski

Poziom podstawowy

Listopad 2019

Zadania sprawdzające rozumienie czytanego tekstu

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być synonimiczny wobec modelu.

Zadanie 1.

Aneta Załazińska, Jak przekonać słuchacza, że mówi się właśnie do niego

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Zasady przyznawania punktów
1.1.	Warunkiem skutecznej komunikacji w myśl artykułu jest dbałość o odbiorcę/ uczynienie odbiorcy partnerem rozmowy.	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
1.2.	Odbiorca <i>słysz</i> , to znaczy, że dociera do niego dźwięk/ odbiera dźwięk za pomocą zmysłu słuchu; jeśli <i>słucha</i> , to znaczy, że rozumie, co się do niego mówi/ świadomie odbiera przekaz.	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
1.3.	Nie mów w pustkę; znajdź adresata wypowiedzi. Uwaga! Znaczenia słownikowe (<i>wygłaszać opinie pochopnie i łatwo je zmieniać; dawać obietnice bez pokrycia</i>) nie odnoszą się do kontekstu.	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
1.4.	B	1 pkt – zaznaczenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – zaznaczenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
1.5.	c <i>powinieneś wyrobić w sobie przekonanie..., nie możesz jako mówca zapomnieć..., Nie rzucaj słów na wiatr, Twoja wypowiedź nie może być..., Pomyśl...</i>	2 pkt – zaznaczenie poprawnej odpowiedzi i podanie dwóch przykładów 1 pkt – zaznaczenie poprawnej odpowiedzi i podanie jednego przykładu 0 pkt – zaznaczenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
1.6.	1. TAK, 2. TAK, 3. NIE, 4. TAK	2 pkt – zaznaczenie czterech poprawnych odpowiedzi 1 pkt – zaznaczenie trzech poprawnych odpowiedzi 0 pkt – zaznaczenie mniej niż trzech poprawnych odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Zasady przyznawania punktów
1.7.	1) zaadresowanie 2) zakotwiczenie	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Zadanie 2.

Olga Tokarczuk, *Lalka i perła*

Nr zadania	Poprawna odpowiedź		Zasady przyznawania punktów
2.1.	– daje możliwość „bezkarnego śledzenia” życia ludzi/ bohaterów – pozwala osądzać bohaterów – pozwala utożsamić się z bohaterem – czytelnik rozpoznaje w powieści rzeczy-wistość		1 pkt – podanie dwóch poprawnych odpo-wiedzi 0 pkt – podanie jednej poprawnej odpowie-dzi lub brak odpowiedzi
2.2.	Lalka jest arcydziełem, dlatego że jest histo-ryczna („historyczny fresk”), a jednocześnie współczesna (nie zestarzała się, jest zrozu-miała w każdej epoce).		1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
2.3.	Wokulski mógłby się dorobić swoich pieniędzy w Niem-czech.	Wokulski dorobił się pieniędzy na wojnie w Bułgarii.	2 pkt – udzielenie trzech poprawnych odpowiedzi 1 pkt – udzielenie dwóch poprawnych odpowiedzi 0 pkt – udzielenie jednej poprawnej odpo-wiedzi lub brak poprawnych odpowiedzi
	Izabela mogłaby być córką ambasado-ra Łęckiego.	Izabela była cór-ką arystokraty.	
	Odkrycia Geista miałyby związek z fi-zyką kwantową.	Odkrycia Geista dotyczyły metalu lżejszego od powie-trza.	
2.4.	1. Wokulski jest człowiekiem współczesnym, czyli odwiecznym. 2. staje się – niczym figura z testu Rorschacha – obszarem identyfikacji dla każdego chyba czytelnika.		1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
2.5.	a) fragmentaryczność b) Prus wiedział, że tak człowiek poznaje świat – jako doświadczenie sekwencyjne, a nie ciągle, co uzyskał dzięki tak poprowa-dzonej narracji.		2 pkt – udzielenie dwóch poprawnych odpowiedzi 1 pkt – udzielenie jednej poprawnej odpo-wiedzi 0 pkt – udzielenie błędnych odpowiedzi lub brak odpowiedzi
2.6	Czytelnik otrzymuje dzięki lekturze cały wykreowany świat powieściowy, a w za-mian nadaje powieści sens – czyli własną in-terpretację.		1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Zasady przyznawania punktów
2.7.	Autorka pisze na temat swojej fascynacji powieścią Bolesława Prusa <i>Lalka</i> . Uważa, że powieść ta nie zestarzała się, jej problematyka jest ciągle aktualna. Szczególnie podziwia kreację bohatera, temat i formę powieści. Zastanawiając się nad znaczeniem <i>Lalki</i> w swoim życiu, wnioskuje, że doszło do pewnego rodzaju „wymiany” – wykreowanego świata powieści na sens, czyli interpretację. (52 słowa)	3 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia, streszczenie logicznie spójne, właściwa liczba słów 2 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście, ale zawiera zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia lub logicznej spójności streszczenia 1 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście, ale zawiera zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia oraz logicznej spójności streszczenia 0 pkt – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi

Zadanie 3.

Przykładowy plan rozprawki

Podane tu odpowiedzi są wyłącznie przykładową, a nie jedyną poprawną realizacją zadań. W zadaniu jest oceniana umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej zgodnej z regułami jej organizacji, zachowującej zasady spójności znaczeniowej i logicznej, mającej czytelną kompozycję, będącej spójną i funkcjonalną pod kątem stylistycznym. Za zadanie przyznaje się maksymalnie **50 punktów**. Wypracowanie musi mieć nie mniej niż **250 słów**.

Wypowiedź pisemna jest sprawdzana zgodnie z kryteriami podanymi w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka polskiego od roku szkolnego 2014/2015* (www.cku.edu.pl).

Temat 1. Czy powrót do domu uszczęśliwia? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu *Traktatu o łuskaniu fasoli* Wiesława Myśliwskiego oraz innych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

1. Wstęp

– Problem zachowania się człowieka w sytuacji, która w danym momencie powinna go uszczęśliwiać (powrót do domu), ale jednak nie czyni go szczęśliwym. Można się zastanawiać, jakie powody sprawiają, że powrót do domu nie jest szczęśliwym przeżyciem.

Uwaga! We wstępie powinna pojawić się definicja słowa „dom” – także w znaczeniu ojczyzny, co pozwoli na metaforyczne ujęcie tematu.

2. Argumenty

– We fragmencie przedstawiono sytuację człowieka, którego wojna zniszczyła. Na wojnie przeżył moment, w którym uświadomił sobie swoje moralne bankructwo i teraz poczucie winy nie pozwala mu cieszyć się rodzinnym szczęściem. Bohater uznaje, że nie może już być dobrym ojcem i mężem.

- Bohater nie odczuwa szczęścia powrotu, ponieważ nieobecność zmieniła go, a to wpłynęło na jego relacje z bliskimi.
- Zmiana, która zaszła w bohaterze, dotyczy zmiany jego światopoglądu – będąc świadkiem okrucieństwa wojny, prawdopodobnie stracił wiarę w ludzi, w człowieka, zauważył znikomość tego, co materialne. Zobaczył, do czego może posunąć się człowiek i jaką krzywdę może wyrządzić innym. Wydarzenia wojenne odcisnęły na nim piętno.
- Powrót do tego, co było, jest tym trudniejszy, im bardziej oddalenie było długotrwałe (np. spowodowane wojną) lub gdy przeżycia i doświadczenia zmieniły człowieka.
- Oczekiwania domowników dotyczące powrotu bliskiej osoby z wojny się nie spełniły. Rzeczywistość zweryfikowała ich myślenie, o czym mówi syn.
- Wojna zmieniła nie tylko jej uczestnika, lecz także jego bliskich. Jej skutki są odczuwalne nie tylko dla tych, którzy wzięli w niej udział, ale dla całej rodziny (całego kraju).

3. Przykłady innych tekstów:

- klasyczna opowieść o powrocie: Homer, *Odyseja* – Odys wraca do zaniedbanego jego długą nieobecnością królestwa, musi pokonać zalotników żony (ich obecność zubożyła Itakę), nie został od razu rozpoznany, na szczęście żona wiernie czekała, a syn, który w tym czasie dorósł, wytrwale go poszukiwał;
- biblijna przypowieść o synu marnotrawnym;
- szczęśliwy powrót, zapowiadający nowy rozdział w życiu – powrót panicza – Tadeusza (początek *Pana Tadeusza*);
- W. Szekspir, *Hamlet*;
- J. Słowacki, *Kordian*;
- B. Prus, *Lalka*;
- E.M. Remarque, *Na Zachodzie bez zmian*;
- S. Żeromski, *Przedwiośnie* (np. powrót Polaków do ojczyzny obserwowany przez Cezarego; Uwaga! Cezary nie wraca do ojczyzny, przyjeżdża do obcego dla siebie miejsca, ma dopiero znaleźć dom); powrót do domu rodzinnego – Hipolita do Nawłoci;
- J. Iwaszkiewicz, *Panny z Wilka*;
- G. Herling-Grudziński, *Inny świat*;
- O. Tokarczuk, *Prawiek i inne czasy*.

4. Podsumowanie rozważań, ostateczne sformułowanie własnego stanowiska.

Kryteria oceny rozprawki	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Sformułowanie stanowiska	Oceniając pracę pod względem sformułowania stanowiska, bierze się pod uwagę adekwatność, czyli odpowiedniość stanowiska i problemu. – 6 pkt – stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu – 3 pkt – stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu – 0 pkt – stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0–6
Uzasadnienie stanowiska	Oceniając pracę pod względem uzasadnienia stanowiska, bierze się pod uwagę, czy jest ono trafne, czy jest szerokie i czy jest pogłębione. – 18 pkt – uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione – 12 pkt – uzasadnienie trafne i szerokie – 8 pkt – uzasadnienie trafne, ale wąskie – 4 pkt – uzasadnienie częściowe – 0 pkt – brak uzasadnienia stanowiska	0–18

Kryteria oceny rozprawki	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych. – 4 pkt – brak błędów rzeczowych – 2 pkt – nie więcej niż 1 błąd rzeczowy – 0 pkt – błędy rzeczowe Błąd kardynalny to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–4
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6
Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenie spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenie spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 6 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 3 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–6
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
<p>Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – otrzymuje 0 punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli przyznano 0 punktów w kategorii sformułowanie stanowiska, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 3 punkty w kategorii sformułowanie stanowiska, a 0 punktów za uzasadnienie stanowiska, – otrzymuje punkty jedynie w kategoriach: sformułowanie stanowiska, uzasadnienie stanowiska i poprawność rzeczowa, jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów. <p>Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego.</p>		

Przykładowy plan interpretacji utworu poetyckiego

Podane tu odpowiedzi są wyłącznie przykładową, a nie jedyną poprawną realizacją zadań. W zadaniu jest oceniana umiejętność odbioru, analizy i interpretacji utworu literackiego oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej. Za zadanie przyznaje się maksymalnie **50 punktów**. Wypracowanie musi mieć nie mniej niż **250 słów**.

Wypowiedź pisemna jest sprawdzana zgodnie z kryteriami podanymi w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka polskiego od roku szkolnego 2014/2015* (www.cke.edu.pl).

Temat 2. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

1. Koncepcja interpretacyjna

Sens dosłowny

- obraz akrobaty, cyrkowca, który pokonuje ludzkie ograniczenia, aby przeskoczyć z trapezu na trapez (opis sytuacji oparty na powtórzeniach i przerzutniach, które budują napięcie).

Sens metaforyczny

- wysiłek akrobaty to wysiłek każdego człowieka pragnącego pokonać własne ograniczenia, aby osiągnąć jakieś cele lub marzenia (co potęgują przerzutnie i powtórzenia, imitujące ruch wahadła);
- obraz człowieka chcącego stać się tym, kim zechce, pokonującego „brak”;
- obraz artysty, który tworzy, z precyzją stara się uchwycić chwilę, jest pełen skupienia.

Puenta

- człowiek osiąga cel tylko na chwilę, nie jest zwycięzcą na zawsze, w gruncie rzeczy nie może pokonać swoich ograniczeń (ciężar ciała, brak skrzydeł);
- człowiek dzięki sztuce zbliża się do metafizyki, może stać się (na chwilę) tym, kim zechce (zarówno, jeśli jest jej wytwórcą, jak i wtedy, kiedy jest odbiorcą).

2. Konteksty

- Mit o Dedalu i Ikarze (motyw latania w sensie dosłownym, ale też podążanie za marzeniami);
- E. Hemingway, *Stary człowiek i morze* („Człowieka można zniszczyć, ale nie pokonać”);
- L. Staff, *Ars poetica* (rola poezji, sztuka utrwalająca chwilę);
- W. Szekspir, *Hamlet* (motyw przemijania);
- Horacy (*Exegi monumentum*);
- D. Naborowski, *Krótkość żywota* (*vanitas*);
- C. Miłosz, *Piosenka o porcelanie* (*vanitas*).

3. Podsumowanie rozważań.

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Koncepcja interpretacyjna	Oceniając pracę pod względem koncepcji interpretacyjnej, bierze się pod uwagę jej niesprzeczność z utworem oraz skalę spójności. Istotne jest również to, czy zdający odnajduje sensy niedosłowne w utworze. – 9 pkt – koncepcja jest niesprzeczna z utworem, spójna i obejmuje sensy niedosłowne – 6 pkt – koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne – 3 pkt – koncepcja częściowo sprzeczna z utworem – 0 pkt – brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	0–9
Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	Oceniając pracę pod względem uzasadnienia tezy interpretacyjnej, bierze się pod uwagę, czy jest: – trafna – czy zawiera wyłącznie powiązane z tekstem argumenty za odczytaniem sensu utworu, – pogłębiona – znajduje potwierdzenie nie tylko w tekście, lecz także w kontekstach. – 15 pkt – uzasadnienie trafne i pogłębione – 10 pkt – uzasadnienie trafne, ale niepogłębione – 5 pkt – uzasadnienie częściowo trafne – 0 pkt – brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację	0–15
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych: – 4 pkt – brak błędów rzeczowych – 2 pkt – nie więcej niż 1 błąd rzeczowy – 0 pkt – błędy rzeczowe Błąd kardynalny, to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–4
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6
Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenie spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenia spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 6 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 3 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–6
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający: – otrzymuje 0 punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli przyznano 0 punktów w kategorii koncepcja interpretacyjna, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 3 punkty w kategorii koncepcja interpretacyjna, a 0 punktów za uzasadnienie tezy interpretacyjnej, – otrzymuje punkty jedynie w kategoriach: koncepcja interpretacyjna, uzasadnienie tezy interpretacyjnej i poprawność rzeczowa, jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów. Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego.		

Giełda maturalna - serwis do nauki on-line

TWÓJ KOD DOSTĘPU

G192EE636

- 1 Zaloguj się na gieldamaturalna.pl
- 2 Wpisz swój kod
- 3 Odblokuj czasowy dostęp do bazy dodatkowych zadań i arkuszy (masz dostęp do 31.12.2019 r.)

Matura 2020 VADEMECUM I TESTY

Zestaw do powtórek
do wszystkich przedmiotów

PAKIETY **-15%** SPRAWDŹ

